

Gaseteta d'Olot

Any I

7 de Juny de 1930

Núm. XV

La tasca d'ara

ENS suggereix el tema d'avui la proposició del senyor B. Descals Aubert, que publiquem en el present número. Que els problemes d'urbanisme vagin per bon camí és una gran sort, que el confort millori cada dia, excel·lent. No hem d'oblidar, però, que uns altres interessos estan per damunt d'aquests. Un corrent que els fecunditzi espiritualment ha de regar els pobles. L'educació ha de treballar les intel·ligències i les voluntats.

Es certíssim que ha d'ésser bandejat el mot groller, envileix una llengua. També l'envileix el servilisme que vol llevar-li la personalitat per convertir-la en esclava, que preté rebaixar-la a la categoria de patois. Hem d'ésser incansables en la depuració de l'idioma, en el seu enlairament. Per respectar cal conèixer, si als infants se'ls ensenya la grandesa de la llengua pròpia que no s'ha d'arconar per cap pretext, sorgirà immediatament un moviment que, força més que les lleis coercitives, imposarà una dignificació de la llengua.

El jove que hagi seguit un curs de gramàtica catalana tindrà manera d'expressar-se i no haurà de recórrer a paraules grolleres i buides. El jove lector dels millors creadors de la nostra literatura formarà en la croada que tard o d'hora acabà amb el mal parlar, signe d'inèpcia.

Nosaltres, malauradament, no hem pas estat els primers en aquestà ruta. Cal que ens apressem. Un fet ben significatiu és el de l'homenatge a Pompeu Fabra, el Mestre que ha redreçat i depurat el català. La subscripció

Per un saló d'exposicions

S'està celebrant una exposició de nostres artistes joves. Es la darrer. Segons ens han dit l'establiment on es celebraven aquestes exposicions que aviat haurem d'enyorar, tancat les seves portes. Heus ací un nou problema que es planteja. La ciutat ha de deixar sense continuïtat o ha de recollir la lloable iniciativa particular que fou la creació d'un saló d'exposicions? Examinem aquest fet mal que sigui per alt i enllà.

El fet de desaparèixer aquest saló d'exposicions produeix un buit que seria lamentable no s'omplenis. La gent ara ja s'hi havia afecionat. Si és pogués fer un recompte de la gent que ha visitat les exposicions la mitat en restaria il·lusionada. Molta gent hi anava, molta gent s'hi embadalia, és de creure doncs que alguna cosa se n'ha aprofitat. Si solament s'hagués pervingut l'acostumar a la gent a discernir sobre l'obra d'art, ja s'hauria aprofitat alguna cosa. El pòsit artístic que puguin haver deixat aquestes exposicions en l'esperit de la gent, pot produir temps a venir els seus fruits,

Per altra part els joves artistes olotins calia que tinguessin un lloc on la gent pogués registrar l'avenc, la tendència, la manera i principalment la tasca en general. Es donava el cas que els iniciants, els aficionats olotins, haurien d'estar al corrent de les noves

d'Olot estava per sota de la seva importància. Els actuals ajuntaments de Barcelona, Girona, Badalona, Reus, Igualada, Valls,... han contribuït a aquest homenatge, ara que la subscripció particular és tancada, per complir amb el deure que els seus antecessors varen negligir i per demostrar que ultra uns determinats individus és tot un poble qui sap conèixer el que representa poder expressar-se dignament. I si no han estat més generals aquestes adhesions és probable que sigui per l'estat deplorable en què s'han trobat moltes caixes comunals després d'un desgavell administratiu.

Siguem pràctics i organitzem, com han pogut fer altres poblacions, curssets de gramàtica catalana. A l'Ateneu Igualadí inauguraren amb gran solemnitat i sota la presidència de Pompeu Fabra i del regidor catalanista Borràs Estruch un curset de gramàtica catalana que professa Artur Martorell, ben conegut per les seves condicions pedagògiques. D'això fa un mes i l'entusiasme no s'ha pas esvanit, al contrari, un centenar d'alumnes assisteixen a la classe i segueixen amb afany les lliçons que es donen. A altres ciutats se'n parla. A l'Ateneu de Girona serà una realitat dintre poc.

Per què a Olot bem de restar a la reraguarda? El dia de la inauguració del Casal Català el senyor Capdevila proposà i s'acollí amb fervor que una figura verament capacitada es posés al davant d'aquesta tasca. Fins ara no s'ha acomplert, fem els possibles per anar de dret al treball que en els moments presents es fa indispensable.

valors, dels deixebles de l'Escola de Belles Arts de la ciutat, per les exposicions de fora, principalment de Barcelona. Heus ací com Olot, ciutat d'artistes, que diuen, s'ha trobat sempre, (deixant a part les exposicions esporàdiques que en diverses èpoques, però sense cap continuïtat, s'han celebrat, sense un saló d'exposicions. Heus ací com Olot, ciutat d'artistes, on es produeix l'obra d'art, no ha pogut mai fins ara durant el temps que ha estat obert aquest saló, tenir una constant exposició del seu producte. Industrialment i tot és una cosa incongruent.

De tot això que hem esbossat solament s'en desprèn una cosa: que convé a tots plegats la continuació o la nova creació d'un saló d'exposicions. Creiem doncs que és convenient als interessos culturals de la ciutat, tenir un saló d'exposicions, no creat per un mecenatge particular, sinó subvencionat per l'Ajuntament. El cost no és extraordinari. El fet no és cap novetat; a Tarragona, a Reus, a Mataró, els ajuntaments subvencionen els salons d'exposicions respectius.

A tot arreu això ja no és cap cosa de l'altre món. Ni això ni la creació de beques. Es l'única manera de retornar al poble convertits en guanyys de l'esperit, la seva material contribució.

Sr. Alcalde:

«La Tradició Catalana» (?) n.º 335—2 de Febrer de 1924, deia:

«Dissortadament sembla que hi ha qui té gust en esmerçar el temps que Deu ens dona per abatre als qui vacilen y per enrarir més l'ambient, ab fi de crear una atmòsfera de pessimisme aclofadora.»

No us sembla per tant injusta la vostra ordre que ens sotmet novament a la censura quan, fins els bons amics de «La Tradició Catalana» (?), en ple període dictatorial blas-maven els intents abatidors amb tanta empena com queda demostrat en la nostra transcripció?

Aprofitem aquesta avinentesa per demostrar-los-hi la nostra més sincera simpatia.

Mn. Baldiri Rexach

Heus ací un sacerdot que, malgrat fer 149 anys que les seves despulles reposen en una esglésiola de les garrotxes de l'Empordà, fou víctima de la dictadura. El seu nom gloriós fou bandejat grollerament del frontispici d'un grup escolar projectat per l'Ajuntament popular de Barcelona. El seu lloc l'ocupà, fins fa poc, el nom d'un personatge, la memòria del qual serà sempre ben trista a Catalunya.

Però, més que la materialitat del nom, qui patí la persecució ferotge fou l'esperit de Mossèn Rexach. Puix que cal recordar que el nom d'aquest clergue, en els anys immediats al cop d'Estat, fou alçat com bandera i símbol de la reivindicació més justa i raonable a què té dret un poble: l'ensenyament en llengua materna. Aquest dret primordial, la reivindicació del qual és un deure ineludible per a tot català conscient, se'ns nega i se'ns negarà si no posem tots el màxim esforç a treure del davant els obstacles que s'oposen a la seva obtenció,

Cal, doncs, desvetllar l'esperit de ciutadania i enarborar ben alta la bandera de l'ideal amb el nom de Mossèn Rexach al centre, tot proclamant els principis que ell estampava en la seva obra immortal.

Els dies 30 de juny i 1er. de juliol de 1923, Catalunya va retre un homenatge unànimement a Mossèn Rexach en la casa consistorial de Girona i en la parròquia d'Ollers on exercí l'apostolat. Una gernació imponent i unes delegacions selectes s'aplegaren en els llocs esmentats. S'hi adheriren la Mancomunitat de Catalunya, prop de cinc cents Ajuntaments, més de mil mestres i la quasi totalitat d'entitats culturals, científiques i professionals de la nostra terra.

Tot esperant que aquesta multitud de persones es tornarà a mobilitzar, fem un xic d'història sobre sobre l'obra i la persona de Mossèn Baldiri Rexach.

Nasquè l'il·lustre pedagog a Bell-lloch de la Vall d'Aro, parròquia del nostre Bisbat, pel gener de 1730. Ordenat de sacerdot fou nomenat rector de Sant Martí d'Ollers el 26 d'abril de 1730. El primer de febrer de 1781 lliurà l'ànima a Déu; el seu cos jeu en una tomba de l'església de Sant Martí, no gaire lluny de la vila de Banyoles. Cinquanta anys passà Mossèn Rexach,

guia d'infants i rector d'ànimes, regint la parròquia i treballant humilment i sàviament en el poblet d'Ollers, mentre que la Pàtria jeia en l'ensopiment més pregon de la inconsciència.

La tasca que nostre pedagog realitzà a Sant Martí, restà durant molts anys inconeguda per la majoria dels seus compatriotes i àdhuc per els seus germans d'apostolat. Ha calgut que vingués l'hora de reconstitució nacional, en la qual aciençadament han anat retrobant-se les nostres valors ancestrals, perquè el nom de Mossèn Rexach ocupés el lloc que li pertocava i fos la seva obra l'esperit que informés la Pedagogia catalana.

En la rectoria de Sant Martí d'Ollers, suggerit pel seny racial catalanesc i fruit d'experiència, escrigué Mossèn Rexach el seu llibre avui famós «Instruccions per la ensenyança de minyons». En la lectura d'aquesta obra hom pot aprendre tot un veritable tractat de sana educació. Les paraules justes i fermes sobre l'ensenyament en llengua vernacle foren el motiu principal de l'homenatge, que la Pàtria li va retre unànimement i amb esplendidesa.

En el capítol XV de l'esmentada obra diu Mossèn Rexach: «Entre totes les llengües, la que amb més perfecció deuen saber els minyons és la llengua pròpia de sa Pàtria, perquè lo defecte és molt més culpable i feo per un minyó que té estimació; i perquè les minyons tinguen o sàpien un bon modo de parlar en la pròpia llengua és precis que los Pares i Mestres procurien que davant de ells ningú parlava rusticament, vull dir, que ningú gastava expressions o paraules grosses, desproporcionades i poc honestes, perquè semblants paraules queden molt imprimides en sa tendra naturalesa.... Quan ells són un poc avançats en saber llegir convé donar los llibres escrits en sa llengua, que sien polits i elegants...»

En altre lloc diu: «No sols els homes doctes catalans han faltat en fer la traducció de molts llibres estrangers, que són utilíssims, però si també han faltat en no escriure en català alguns llibres molt bons, que han fet imprimir en llengua castellana o en llatí, com si la

no meresqués, o no tingués la necessitat de ser tan ben instruïda com quiscuna de les demés.»

Ultra la doctrina apuntada, tota plena de seny, el llibre de Mossèn Rexach té un conjunt de sàvies concepcions pedagògiques de cabdal importància, les quals el fan mereixedor de la sim-

patia de tots els homes consagrats a l'educació dels minyons.

No somnià el Rector i Mestre d'Ollers influir en el camí ascensional de la pedagogia nostra; ço, però, que ell no volgué, nosaltres devem intentar-ho. Es veritat que el seu nom no és venerat fora de casa com el dels pedagogs universals; entorn, però, de l'obra humil Catalunya pot bastir-hi la seva ciència pedagògica. Ell sentà principis que mai no sorollaran. Cert que no ens duu un gran bagatge de pràctiques educatives, que s'adiguin plenament a la moderna pedagogia. Els seus principis, però, són fermes, i degudament estudiats ens duren belles conseqüències i ens faran retrobar la tradició pedagògica inspirada pel seny catalanesc.

Unes paraules semblants, bon xic ampliades, escriguèrem temps enrera. Podem avui finir aquest article de divulgació i d'homenatge tot dient que, quan l'hora sigui arribada de fer la fixació de la història de nostra pedagogia, al costat dels mestres medievals i del renaixement, caldrà que fulguri el nom de Mossèn Baldri Rexach. Mereixedor n'és per la seva obra i per haver guardat, en la divuitena centúria, el segle de màxima decadència pàtria, el caliu de la racionalitat i de la catalanitat.

Aquest número ha passat per la censura municipal.

Amnistia

Van passant els dies, i no solament l'amnistia no vé, sinó que l'indult no és extés als presos socials, i fins el ja donat és negat a En Macià, En Gassol i alguns dels seus companys, agafant-se a un descuit de redacció que els en deixa fora per llur caràcter de processats en rebeldia pel complot de Garraf.

Tot això vol dir que hi ha qui té interès a mantenir la *manera forta*, costi el que costi. Ara mateix l'afer del castell de Montjuich ho prova novament; qui impideix que

el castell passi a la ciutat de Barcelona? Aneu a saber-ho! Però el fet és que una musa ferrenya inspira els actes del govern en molts casos en què semblava ben bé que aquest es lliurava al tracta amable i benèvol amb els seu súbdits. Som, doncs, lluny de la normalitat.

D'aquí vé que tots els homes de bona voluntat i que estimen la llibertat, es trobin en l'obligació de redoblar els esforços a favor dels drets individuals i col·lectius que són ignorats o negligits i dels deures humanitaris i de justícia que imposa la situació de tants perseguits injustament.

La campanya per l'amnistia no pot cessar, racionalment, fins que hagin estat exhaurits tots els mitjans aptes per fer-la efectiva. L'Ateneu Enciclopèdic Popular de Barcelona ha centralitzat els treballs de les entitats de la capital i hi ha sabut donar un bon impuls. Caldria que aquest exemple fos seguit, i que tothom s'unís en aquesta lluita que la dignitat ens imposa. Només quan tots els presos o exiliats polítics i socials siguin a casa llur, podrem dir que tenim un mínimum de llibertat; ara no el tenim pas.

De Colom a Canaletes

MUSSOLINI

La premsa mundial tota des dels grans rotatius fins a les més modestes publicacions comarcals; tots els homes des dels grans estadistes fins als tertulians de taula rodona del café més arreconat, s'han ocupat aquests dies dels discursos pronunciats pel dictador feixista a Milà i a altres ciutats de la nació italiana.

No voldria que us pensessiu, que en parlar d'aquesta qüestió ho faig amb l'intent de ficar-me en coses que no ens atanyentals com el règim interior d'un país estranger.

A mi no'm fa res que a Italia governin els feixistes. Podria en tot cas privar-me d'anar-hi a fer un viatge, però no anant-hi estaria arreglat. Podria inclús sapiguer-me greu que governessin a casa nostra, com en sabria a tots els que han pogut comprovar el que és una dictadura, però a les terres dels *rabiolis* que s'arreglin com vulguin o com puguin; mai més aplicable que ara aquella frase d'en Zorrilla «*Que los sevillanos se las compongan con él*».

Seria curiós però, sapiguer el que en pensen els propis italians, de veritat, sense traves ni coaccions, lluny del perill de l'oli de ricí i de l'ombra coercitiva de les camises negres. Ja es sabrà amb el temps, doncs les dictadures són obra d'un home i l'home, per pròpia naturalesa no és etern (ben rescent el cas del dictador espanyol) i allavors veurem si els italians estan tan encertats com sembla en el seu govern.

Mes veus ací que el gest del cap feixista ha traspassat les neus alpines i ha ressonat per tota Europa. Més encara; el món enter ha oït el clam de desafiament, que no altra cosa eren les paraules del *duce* i ha carregut de part a part una onada d'esgarripança. Es tan viu encara el record de la passada guerra!

Quan totes les nacions treballen per a consolidar la pau, obra laboriosa i carregada de dificultats; quan es parla de la constitució d'uns Estats Units d'Europa per tal d'arreglar una unió econòmica, base de la tranquil·litat política, ja que és cosa sabuda que la passada guerra començà per una lluita comercial i industrial; quan es tendeix a abolir les desmesurades ambicions imperialistes dels actuals estats, les paraules del cap de govern italià tenen tot el verí d'una fiblada d'escorçó i han mesrescut l'excreció del món enter.

Mentres que Italia en pes no ens demostri que ella no està conforme amb les aspiracions desenfrenades i vesàniques del seu imperialista dictador, l'humanitat entera deuria fer el buit a tot quant recordi, ni de lluny, la terra italiana i si a pesar de tot s'empenyen en demostrar-nos que ells també senten aquests anhels de domini agressiu, caldria que totes les nacions s'apressessin a impossibilitar per tots els medis que els italians poguessin mai portar a cap els llurs designis. Seria una mesura enèrgica i tal volta massa radical però seria també indubtablement humanitària i per tant de justícia. Mes val tallar les urpes a l'aligot quan és jove, per tal de que mai no pugui en fer-se gran, desenrotllar els seus instints de rapacitat.

Altrament el *perill italià* adquirirà tanta o més transcendència per a Europa, com la que revesteix per a tot el món l'anomenat perill groc,

Mentrestant, suggereixo als biòlegs i alienistes l'estudi de la següent trascendental qüestió: «Influència de les dictadures en les cèl·lules cerebrals dels dictadors».

MONTJUIC

Una de les sorpreses que ens havien de portar els reis era, segons es deia, la cessió de la zona polèmica de Montjuïc amb el seu castell anex, a la ciutat de Barcelona. Fa molts anys que la ciutat aspira a aquesta multura que hauria de lliurar-la de la fatídica obsessió que plana damunt d'ella com un mal somni.

Està provat i demostrat l'inútil que resulta el castell, per als fins defensius, donats els actuals mitjans de fer les guerres. Es sols la història i la llegenda negra dels seus calabossos el que fa subsistent i a judici d'alguns, imprescindible la possessió del Castell per el ram de Guerra. Sembla però que ara tot està a punt per a ésser cedit si... no deixa d'ésser-ho. En saben tant de prometre i no donar els d'allà d'allà!

Per el que pugui ésser, ja es projecte de construir-hi a dalt de tot l'aeri-port de Barcelona. Sembla un disbarat de moment però a judici de molts tècnics l'idea es perfectament realitzable i les dificultats no gaire més grans que les que sortirien en volguer-ho fer a qualsevol altra punt de Barcelona.

Em sembla que quedarà temps per pensar-ho bé.

LA CAVALCADA DELS MARCATS

Festa brillant i alegre. Una mica plebea potser; més no havem d'oblidar el caient popular que s'ha volgut donar als festeigs de final de l'Exposició.

La corrua de carroces, algunes d'elles artísticament concebudes i desenrotllades, atravesant les principals vies de la ciutat, li donaren un caient xiroi i rialler de festa Major.

Les reines dels marcats, luxosament abillades i acompanyades de llurs dames d'honor, mostraven galantment la llur bellesa, capàs de capgirar els impulsos republicans del noi Maura. A la nit al ball del Palau Nacional, fou proclamada reina de les reines la senyoreta na Lola Capdevila, del marcat d'Horta. L'ambient de opulència, d'explendor, de reialesa, durà sols aquella nit. L'alcalde de Barcelona ballà amb ella; els reis d'Espanya li foren presentats.

En ésser a l'endemà, altra volta al marcat en mig de verduleres i peixateres, tallant carn o venguent gallina. Això és el món i això és la vida. El somni d'una nit.

ROC DE MONTSACOPA

Barcelona 28 Maig 1930.—(Escrit expressament per a GASETA D'OLLOT).

Dues interessants proposicions

El conseller de Cultura, senyor Baldiri Descals Aubert, ha presentat, havent estat aprovades per unanimitat, les dues proposicions que reproduïm a continuació.

En l'una, com podran veure els nostres lectors, es proposa obrir una subscripció que encapsalaria el consistori, encaminada a dur el major nombre possible d'alumnes olotins a visitar l'Exposició Nacional de Barcelona.

En l'altra es proposa que s'adrexi als senyors Mestres una comunicació perquè insisteixin prop dels seus alumnes, sobre l'amor al pròxim. al nostre bell parlar, a la propietat, a l'ornat públic i a les plantes i animals.

Cal remarcar l'interés d'aquestes dues proposicions. En la primera s'intenta fer intervenir tota la ciutat en una temptativa que ha de produir per força innombrables profits en la nostra joventut i ha de ajudar forçosament a obrir horitzons

i a acréixer les aspiracions dels nostres joves. Aquí on fan poca cosa es fa per la joventut cal assenyalar l'oportunitat i la importància de la proposició.

La segona és d'una valor purament moral. Tots els punts que s'assenyalen per a que s'hi insisteixi fan aquesta proposició, més que convenient, necessària a l'esperit dels nostres infants, massa abandonats en aquest aspecte.

Felicitem al senyor B. Descals Aubert per la seva tasca profitosa,

«Exm. Senyor:

El sotasignat Conseller de Cultura té l'honor de sotmetre a l'aprovació de la Comissió Permanent de l'Excel·lentíssim Ajuntament la següent

PROPOSICIÓ

Que s'anomeni una Comissió composta d'alguns senyors Regidors perquè amb la major rapidesa possible faci els estudis i treballs necessaris per a obrir una subscripció encapçalada per el Consistori, convidant als senyors Comerciants, Industrials de tots els rams de nostra ciutat, a la Unió Comercial, Centres i Societats Recreatives, culturals i polítiques, Professorat de tots els Centres d'Ensenyança perquè s'inscriguin a fi de reunir la suma necessària per a que puguin visitar l'Exposició Nacional de Barcelona el nombre major possible d'alumnes de les Escoles Municipals i particulars, aprendents de tallers industrials, que per ésser de famílies humils, no puguin llurs pares sufragar aitals despeses.

Podrien fixar-se en 75 el nombre d'alumnes i 25 el de aprendents tenint preferència els més aplicats i essent condició indispensable que tinguin de 10 a 12 anys i que els aprendents tinguin elements d'instrucció primària.

Entén, el sotasignat, que podria ésser molt profitosa aital visita a les criatures, si és té en compte la merescuda fama mundial que ha tingut i segueix tenint el magnífic i esplendorós Certamen, enveja de totes les nacions, glòria i orgull de Catalunya i d'Espanya entera, que segurament no veurà la generació actual cap altra que l'iguali ni el superi; pot ben ésser que això els ajudi a fixar-se i donar-se compte de llurs aficions i contribueixi en l'ofici que hagi d'ésser el seu definitiu element de vida.

Cases Consistorials d'Olot a 27 de Maig de 1930.

B. Descals Aubert»

«Exm. Senyor:

Ens consta, desgraciadament, que molta part de la jovenella de nostra volguda ciutat està mancada d'aquelles més rudimentàries qualitats que tot bon ciutadà deu posseir i guardar envers els seus semblants. Es del tot llastimós veure que, aprofitant qualsevol moment, descuiden els interessants consells que llurs Mestres els hi donaren, dedicant-se, d'una manera ja habitual, a faltar als preceptes que vé obligat a observar l'home que vol ésser respectat i viure en Societat, caient en un estat

d'inconsciència que els deixa ineptes per el compliment dels més lleus deures i, començant a no respectar les coses del comú, fan escarni, tot seguit, de les bones costums del pròxim, envileixen amb mots grollers la llengua que parlen, i per últim, degradant-se i degradant resten presoners en el llot de les males costums i vicis, avergonyint a la Pàtria i exposant-se a la pèrdua de tots els drets que, per raó natural, els hi corresponen. Es per això que el sotasignat, Conseller del Negociat de Cultura, guiat de la més bona intenció i sens ànim de molestar a ningú, es creu en el deure d'elevat a la Comissió Permanent aquesta

PROPOSICIÓ

Primer.—Que s'adreci a tots els senyors mestres de de Primera Ensenyança de la ciutat, una atenta comunicació, perquè fent ús dels mitjans necessaris, insisteixin prop de les tendres criatures, a ells confiades, l'amor al pròxim, el respecte al nostre bell parlar, a la propietat, a l'ornat públic, i a les plantes i animals.

Segon.—Que es fixin cartells amb advertiments adequats al cas, en el Parc, Passeigs públics, camps de futbol i altres llocs d'esbarjo.

Cases Consistorials d'Olot a 27 de Maig de 1930

La brometa dels Delegats Governatius

Una de les coses més divertides de totes les que va fer la dictadura, fou la facècia dels delegats governatius, si no haguessin estat generalment, una trasplantació de mal geni casernari.

L'interès que demostrà la dictadura en posar militars en els càrrecs civils pels quals no estaven preparats, no devia ésser amb cap més intenció que la de fer brometa, una broma una mica per l'istil de les que fan als soldats novells a les casernes, podríem dir una broma pesada i alhora cara. Avui per avui és això darrer que ens interessa, el car que resultà pel partit d'Olot la delegació governativa.

El sosteniment del delegat governatiu va costar:

33019'93 pessetes

d'aquestes, corresponen a la nostra ciutat per ésser cap de partit:

14502'36 pessetes.

Ja està bé no trobeu? Ara podríem detallar les partides, però ni tenim espai ni volem fer-nos pesats. Esperarem que algú ens ho demani.

Pàgina Gramatical

3. Una lletra pot representar, no un so simple, sinó un grup de sons. Així:

- La *x* sona *cs* en *axioma*, *paradoxa*, *convex*;
- La *x* sona *gz* en *examen*, *exhibició*, *exuberant*;
- La *c* sona *cc* en *miracle*, *article*, *bucle*;
- La *p* sona *pp* en *triple*,
- La *b* sona *bb* en *admirable*, *poble*, *reblar*. (1).

Al contrari, un so simple pot ésser representat per un grup de lletres (dígraf).

ny representa la *n* palatal. Ex.: *vinya*, *banya*, *Catalunya*, *any*, *bony*.

ix, darrera una vocal, representa el mateix so que la *x* del mot *ixent*. Ex.: *caixa*, *feixa*, *boix*, *afluïcar*.

rr sona com la *r* de *rosa*. Ex.: *barra*, *sorra*.

ss sona com la *s* de *soca*. Ex.: *passa*, *bossa*.

qu, davant *e* o *i*, representa el so que té la *c* en un mot com *boca*. Ex.: *boques*, *llisquent*, *quitrà*, *esquinçar*.

gu, davant *e* o *i*, representa el só que té la *g* en un mot com *baga*. Ex.: *bagues*, *guerra*, *guineu*, *guit*.

Per indicar que una *u* situada entre *q* o *g* i una de les dues vocals *e* i *i*, no és muda, com en els exemples anteriors, sinó que sona *u*, és escrita *ü*, ço és, és marcada amb una dièresi (¨). Ex.: *frequënt*, *següent*, *obliquitat*, *ambigüitat*.

4. Notem els sons representats pels nexes *tz*, *ts*, *tj*, *tg*, *tx*, i *ig*:

tz:—*dotze*, *horitzó*, *atzavara*, *agonitzar*.

ts:—*potser*, *sotsobre*, *gats*.

tj (davant *a*, *o*, *u*), *tg* (davant *e*, *i*):—*platja*, *coratjós*, *viatge*, *enlletgir*. (2)

tx:—*fletxa*, *cotxe*, *despatxar*, *despatx*.

ig.—El mateix so que representa el dígraf *tx* en un mot com *despatx*, és generalment representat, en fi de paraula, pel dígraf *ig*, reduït a *g* darrera *i*. Ex.: *maig*, *raig*, *passeig*, *lleig*, *oreig*, *estoig*, *boig*, *enuig*, *fuig*; *mig*, *desig*, *trepig*.

5. Notem, en fi, que en certs mots apareixen lletres que no representen cap so (lletres mudes). Així, la *r* és muda en *flor*, *dur*, etc.; la *t*, en *malalt*, *punt*, etc.; la *d*, en *fecund*, etc.; la *p*, en *camp*, etc.; la *b*, en *tomb*, etc. (Les lletres emmudides a la fi d'un mot, reapareixen en

els seus derivats: *floreta*, *duresa*, *malaltia*, *apuntar*, *fecundar*, *camperol*, *tombar*.)

La lletra *h* és sempre muda. E.: *home*, *hora*, *exhalar*, *inhumà*, *ahir*, *vehement*, *prohibició*.

Divisió dels mots en síl·labes

6. Molts mots catalans consten d'una sola síl·laba (monosíl·labs). Ex.: *i*, *bo*, *gra*, *os*, *erm*, *gos*, *blat*, *forn*.

D'altres mots consten de dues o més síl·labes (mots polisíl·labs): *ata*, *govern*, *ample* consten de dues síl·labes (*a-la*, *go-vern*, *am-ple*); *cadira*, *cansament*, *netadat* consten de tres síl·labes (*ca-di-ra*, *can-sa-ment*, *ne-te-dat*); *refredament*, *governador*, *papallona* consten de quatre síl·labes (*re-fre-da-ment*, *go-ver-na-dor*, *pa-pa-llo-na*); etc.

En tota síl·laba hi ha una vocal (*a*, *e*, *i*, *o* o *u*) que és el seu so de màxima obertura (so culminant), el qual poden precedir (obrint la síl·laba) una o dues consonants i seguir (cloent la síl·laba) una, dues o tres consonants.

7. Un mot té generalment tantes síl·labes com vocals (*gos*, una; *gota*, *dia*, dues; *degotall*, *riera*, tres; *abonament*, *desplaïa*, quatre; *aclaparador*, cinc).

Quan entre dues vocals hi ha dues o més consonants, la darrera consonant, o les dues darreres si són *bl*, *br*, *cl*, *cr*, *dr*, *fl*, *fr*, *gl*, *gr*, *pl*, *pr*, o *tr*, formen síl·laba amb la segona vocal, i les altres consonants, amb la primera vocal. Ex.: *dansa* (*dan-sa*), *corda* (*cor-da*), *constant* (*cons-tant*), *obscur* (*obs-cur*), *cabra* (*ca-bra*), *magre* (*mag-re*), *ablanir* (*a-bla-nir*), *aflacar* (*a-fla-car*), *cambra* (*cam-bra*), *angle* (*an-gle*), *entrar* (*en-trar*), *adscrit* (*ads-crit*).

Quan, en l'escriptura, cal trencar un mot (per exemple al final d'una ratlla en què no cap el mot sencer), convé de recordar que les lletres representatives d'una síl·laba es consideren com un tot indivisible. Les lletres que constitueixen un dígraf s'atribueixen, no gens menys, a síl·labes diferents, llevat les dels dígrafs *ny*, *qu* i *gu* (V. § 3): *canya* (*ca-nya*), *broquet* (*bro-quet*), *noguera* (*no-gue-ra*); però *caixa* (*cai-xa*), *terra* (*ter-ra*), *bussa* (*bas-sa*), així com *dotze* (*dot-ze*), *metge* (*met-ge*).

La separació gràfica tampoc no correspon a la separació fònica en casos com *conhort* (*con-hort*), *deshonest* (*des-ho-dest*), *exhibir* (*ex-hi-bir*), *sexce* (*se-xe*), *poble* (*po-ble*), que sonen *co-nort*, *dè-so-dest*, *eg-zi-bir*, *sec-se*, *pob-ble*.

Fa excepció a les regles I i II la consonant final de certs prefixos (*des*, *en*, etc.), la qual és considerada com a formant síl·laba amb la vocal anterior. Ex.: *des-ei-xit*, *en-as-prar*.

(1) És comú, a Barcelona, de pronunciar *cc* en lloc de *gg* i *pp* en lloc de *bb*. Són pronunciacions que convé d'evitar.

(2) A Barcelona és comú de pronunciar *platja*, *coratjós*, *viatge*, *enlletgir*, etc., com si fossin escrits *platxa*, *coratxós*, *viatxe*, *enlletxir*, etc. És una pronunciació que cal evitar, com de pronunciar *cc* en lloc de *gg* en mots com *regla* i *pp* en lloc de *bb* en mots com *poble*.

Subscripció pro-presos i exiliats

El nostre «Casal Català», sempre atent a les necessitats dels que s'han sacrificat per la ha començat a obrir una subscripció destinada a alleugerir les penalitats i les privacions de presos i exiliats.

Publiquem avui la primera llista i en números successius anirem donant compte de totes les quantitats que s'aniran recaptant puix no creiem que sigui Olot una nota discordant en aquest clam de caritat que arreu de Catalunya ha trobat cors generosos i franc acolliment.

«Casal Català»	25 ptes.
Miquel Vilardell	2 »
Joan Aubert	2 »
Antoni Planagumà	2 »
Josep Fontfreda	2 »
Francesc Aulina	1 »
Francesc Vidal	2 »
Josep Torrent	1 »
Lluís Mayà	5 »
Francesc Sánchez	1 »
Joan Sau	1 »
Josep Farjas	1 »
Tomàs Hostench	2 »
Salvador Blanch	2 »
Ramon Barnadas	1 »
Pere Gussinyer	1 »
Pau Pujol	1 »
Josep Casulà	1 »
Agustí Casals	1 »
Josep Munteis	2 »
Josep Costa	2 »
Ernest Piera	1 »
Salvador Sala	2 »
Lluís Barnadas	1 »
J. M. ^a Vayreda	2 »
Josep Oliveres	2 »
Joan Sala	2 »
Josep Figueres	2 »
Joan Prat	2 »
Josep M. ^a Dou	1 »
Candi Vinyeta	1 »
Manuel Serra	2 »
Joan Vilanova	2 »
Josep Rossell Solà	1 »
Francesc Pujol	2 »
Estanislau Vayreda	5 »
Joaquim Casabó	1 »
Josep Barberí	1 »
Ramon Casabó	2 »
Lluís Pujol	2 »
Sebastià Ortiz	2 »
Xavier Piera	1 »
Angel Casas	2 »
Fabià Isamat	1 »
Joaquim Isamat	1 »
Màrius Serradell	2 »
Pere Simón	2 »
Total	103

Municipals

El dia 30 del passat mes de Maig tingué lloc la sessió extraordinària de l'Ajuntament en ple, sota la presidència de l'Aloalde, Senyor Tresserras i amb l'assistència dels Regidors senyors Descals, Agustí C., Hostench, Sibidí, Tatau, Artigas Josep, Prat, Deu, Puig, Casamitjana i Castanyer.

Aprovada l'Acta de l'anterior, per manament de la Presidència, fou llegida una ben documentada instància de D. Carmel Sanz i Sainz, sol·licitant el càrrec de Secretari interí de l'Ajuntament i després d'haver llegit la R. O. de 27 de Maig passat disposant que, mentres s'expedeix als interessats el corresponent certificat d'aptitud s'entengui substituït, aquest document, per la publicació en la Gasetta, de la relació dels 128 opositors aprovats en la qual hi figura, amb el número 19 el senyor Sanz, examinats els documents justificatius dels títols i mèrits que poseeix, s'acordà otorgar-li el nomenament de Secretari interí de la Corporació Municipal d'aquesta ciutat.

El senyor Agustí digué que, creient-se interpretar els sentiments de tots els senyors Regidors, proposava al senyor Alcalde que fes constar en la diligència del cessement del Sr. Daunis, que durant la seva actuació havia, en tot moment, desempenyat el càrrec a completa satisfacció, no tan sols dels senyors Regidors, sinó també de tota la ciutat d'Olot.

S'adherí el senyor Alcalde a les manifestacions dites i prometé complimentar-les tal com proposà el senyor Agustí.

S'acordà passar a estudi d'una Comissió integrada per la Central i els senyors Deu i Artigas Josep la comunicació de l'Exma. Diputació provincial de Girona referent a la reorganització de l'Escola de Belles Arts.

A l'ensem, s'acordà passar a la Comissió Central, un altre escrit de la mateixa Corporació provincial, relatiu a l'Escola Municipal de Música.

Per últim es designà al senyor Artigas Jordi, vocal de la Comissió de Cultura.

I no podent-se tractar d'altres assumptes, la presidència aixecà la sessió.

Tingué lloc el passat dimarts la sessió de la Comissió Municipal Permanent, sota la Presidència de l'Alcalde senyor Tresserras; hi assistiren els Consellers Senyors Arau, Capdevila, Descals i Agustí C.

Llegida l'Acta de l'anterior pel senyor Sanz, Secretari interí, que fou aprovada. és donà la conformitat a la distribució mesal de cabals i a la relació de les despeses causades per les obres públiques municipals durant el mes de Maig passat.

Dictaminat favorablement pel Negociat de Foment, es concedí permís per a practicar obres als senyors Dalgà, Senyores Orri i S. A. Manufactures Olot; i vistos els dictàmens del Negociat de Governació es denegà la Plaça de Braus al senyor Nogué, cedint-la, en canvi, al

senyor Puig, mitjançant, però, certes condicions i s'accedí a la demanda de la senyora Bretcha, per tal de que pugui col·locar taules al Parc, davant del seu Hotel.

Per últim el senyor Agustí digué, que tota vegada que era la primera sessió que el senyor Sanz actuava de Secretari, en nom de la Comissió Municipal Permanent, li donava la benvinguda desitjant-li que pogués desempenyar aital càrrec durant molts anys.

Sense cap altre assumpte, la Presidència aixecà la sessió.

Q U E D S al PALAU DEL CALÇAT

N Ò T U L · L E S

D'ART

El nostre bon amic i notable pintor Ignasi Mallol ha obtingut una segona medalla a l'Exposició Nacional de Belles Arts per la seva tela «Olot».

CONSULTORI - JUBERT MÈDIC-QUIRÚRGIC

Malalties de les criatures.

Malalties de la pell.

Cirurgia infantil.—Cirurgia dels ossos.

Diagnòstics.

Traslladat: Plaça Constitució, 7, prals.-GIRONA

POLITIQUES

CASAL CATALÀ.—El diumenge dia 15 del corrent aquesta entitat elegirà la Junta nova, d'acord amb els seus estatuts.

Per aquell dia cal advertir als socis que precisa la seva assistència.

BARBERIA de Robert Lladó

Passatge de BLAY, 51.

Serveis esmerats i higiènics—Locions de les millors marques nacionals i estrangeres—Masatge facial i elèctric.

ESPECTACLES

La societat «Centre Obrer», amb motiu de la vinguda dels grups corals «La Progressiva» de Ponts del Vallés i «La Perla» de Mataró, ha organitzat varis actes, com són: Avui, a les 10 de la nit, vetllada, a càrrec de l'agrupació «La Progressiva».

Demà diumenge, de 9 a 11 del matí, sardanes a Font Moixina, per la cobla «La Principal Olotina». A les 12, salutació a les autoritats. A les 3 de la tarda concert vocal. També s'anuncien balls tarda i nit per l'orquestrina «Jazz Americà».

Electricitat Mèdica Cures per diatèrmia, sol d'altura, etc.—Raigs X.
GASSIOT Plaça de l'Estel (Pla de Llacs) entrada per l'avinguda Paluzie.

■ El poble de Riudaura, demà comença la seva festa del Roser, i dilluns al matí hi tindrà lloc el típic *ball del gambeto*. Per tots dos dies hi ha contractada la popular cobla orquestra «La Principal Olotina».

■ També aquests dies de Pasqua el poble de Sant Feliu de Pallarols celebra grans festes amb l'acreditada «Cobla Barcelona».

Excursió acompanyada a París i Lourdes (FACULTATIVA A LISSIEUX)

¡Viatge ideal, en plé istiu, per les fresques belles terres de França!

¡Excepcional oportunitat per a gaudir d'una excursió tan variada i econòmica!

!!!Últims dies d'inscripcions!!!

Donarà tota mena de referències el delegat de "VIAGES MARSANS" S.A.

Agència Administrativa Comercial

JOAN TRIADÚ MITJÀ

Major, 10, Entresol.—Telèfon 24, OLOT

■ L'orquestina «Jazz-Teem» ha estat contractada per amenitzar demà els actes que celebrarà el poble de Castellfollit amb motiu del seu Roser.

Companyia Adriàtica de Segurs

(Riunione Adriatica di Sicurtà)

SEGURS VIDA = INCENDIS

L'Assicuratrice Italiana S. A.

Segurs individuals.—Viatges per mar, Col·lectius de obrers, Col·lectius d'empleats, Responsabilitat Civil, Complementari del Segur Vida.

Agent per la província de Girona:

ELISSEU CASTELLS, Bisbe Guillaumet, 16. - Olot

VARIES

El senyor Candi Agustí ha estat nomenat per unanimitat vice-president del Col·legi d'Odontòlegs d'aquesta província.

Rebi la nostra més cordial felicitació.

■ Hem rebut un programa de les festes que en honor de Sant Antoni es celebraran el dia 13 de Juny.

Es un programa selecte, amb un vers dedicat al Sant i un excel·lent distribució dels festeigs.

Agraïm la tramesa.

Imatges

Setmanari gràfic català i d'actualitats. Per a subscriptors i venda, demaneu-lo a E. Llovera,

■ Hem rebut el programa de l'Aplec Excursionista a Vic, on es detallen els festeigs que s'hi celebraran amb motiu de la inauguració de les columnes de l'atri del Temple Romà, dedicades a diversos patricis, i del descobriment a Can Tona, d'una làpida dedicada a Mossèn Jacinto Verdaguer.

Agraïm la tramesa. El tenim a disposició de qui el solliciti.

Casal Català.—La Comissió de festes d'aquest Casal ens prega d'anunciar per a coneixement de tots els senyors socis que el notable quintet «Harold-Boys» de Portbou, degut a greu indisposició d'un dels seus millors components, no podrà amenitzar els festeigs organitzats per aquestes festes de Pasqua, les quals han estat suspeses per no haver-se trobat, malgrat tots els esforços, altre entitat musical per a la substitució de l'esmentat quintet.

De totes maneres per a compensar dins el possible aquesta suspensió i aprofitant l'avinentesa de trobar-se a Sant Feliu la cobla «Barcelona» s'ha organitzat una audició de sardanes per el proper dimecres dia 11 del corrent, a les deu de la vetlla, a càrrec d'aquesta notable agrupació musical que tan acredità la nostra música popular acompanyant darrerament a Sevilla la seva excursió a l'«Orfeó Català».

■ Com poden veure els nostres lectors a la secció de Municipals, ha estat nomenat Secretari interí de l'Ajuntament, el senyor Carmel Sanz i Saiz. Li desitgem un bon encert en el càrrec.

Dr. J. M.ª Vayreda.—Metge

EX-INTERN DE L'HOSPITAL CLINIC DE BARCELONA

Visita: passeig de Blay 56, de 12 a 1 i de 7 a 8

Malalties de l'Estòmac i Pulmons.—Raigs X

Radiografia al domicili dels malalts.

OBITUARI

Dimarts passat, confortada amb els Sants Sagraments, morí la distingida senyora Anna de Roca, vídua del que fou prestigiós advocat olotí, Francesc X. Montañà, després d'una malaltia llarga i dolorosa.

La senyora Montañà, per les seves virtuts cristianes, la seva amabilitat, la seva intel·ligència i totes les qualitats que la feien excel·lir com una persona de caràcter sòlid, fou sempre unànimament respectada de les seves moltes amistats i coneixences.

Aquesta estima, que també frueix en alt grau la seva família, és palesa en l'acte de l'enterrament, que fou concorregudíssim. A tots els seus, i especialment als seus fills, tots ells caríssims amics nostres, i a la seva respectable germana, la senyora vídua Sacrest, els fem present el nostre condol ben sincer. A. C. S.

■ També morí, la setmana passada, després de rebuts els Sants Sagraments, el jove Joan Ramissa, fill del nostre excel·lent amic senyor Genís Ramissa.

La seva mort és doblement sensible per les belles qualitats del difunt i per la seva extrema juvenesa, Rebin el seu pare i germans l'expressió del nostre pésam més sentit. A. C. S.

■ Dijous morí exemplarment la senyora Enriqueta Soler, vídua de Fajula.

Rebi la seva família i en particular el seu fill Joan el testimoni del nostre condol.

Q U E D S

al PALAU DEL CALÇAT

Impremta de Pere Aubert. Olot

Aficionats a la
Fotografia

Si voleu obtetir amb la màxima
perfecció i mínim preu vostres
treballs de laboracori, porteu-los

a n'en **VÉLEZ**

Plaça Clarà, 12, 2. — OLOT

No deixi de visitar **La Casa de les**
ESTORES i PERSIANES

Gran dipòsit de persianes cadeneta; qualitats
immillorables. -Especialitat en les de fantasia del
país i extranger. - Es pinten i arreglen les usa-
des. - MAGATZEMS d'Esparteria i Palmeria.
FÀBRICA d'Escombres.

OLOT. - Amargura, 1 (prop St. Esteve)

JOSEP VIVES SERRA

MODERNA

FARMACIA

LLACH

CAP D'ANY DE LES MORTS DE

ANNA SERRA I ALBANELL

VIDUA DE JAUME MOLINER

I

JOAN ALBANELL MOLINER

que moriren els dies 27 i 10 de Juny de 1929, respectivament

A. C. S.

L'apenada família dels difunts, al recordar als seus amics i coneguts tan doloroses
pèrdues, els demanen els tinguin present en llurs oracions i es serveixin assistir a alguna de
les Misses que en sufragi de les seves ànimes es celebraran el proper Dimarts dia 10, de
6 a 12 del matí en l'altar de la Puríssima Sang de l'Església de Ntra. Sra. del Carme, per
qual favor els hi restaran molt reconeguts.

Olot, 7 de Juny de 1930.

LA SENYORA

ANNA DE ROCA FERRIOL

Vídua de Francesc X. Montañá

Morí el dia 3 del corrent

Confortada amb els Sants Sagraments i la Benedicció Apostólica

A. C. S.

Els seus afligits fills: Xavier, Ramon, Marc i Maria, nores Matilde O'Madden i Magda Gratacós, néts Anna-Maria, germanes Teresa del Sagrat Cor, Mare Maria Lluïsa i Mare Maria del Tura, nebots i cosins i les raons socials *Successors de Josep J. Sacrest y C.^a i Ramon Serratosa*, al fer-vos saber aquesta trista pèrdua us preguen una oració per l'ànima de la difunta.

Olot, 7 de Juny de 1930.